

підтверджується успішністю співпраці всіх учасників взаємодії і рівнем досягнення спільної мети.

Ключевые слова: мережеве взаємодія; освітній процес; освітній округ; модель мережевої організації профільного навчання; мережева структура; профільне навчання; форми організації профільного навчання; освітній процес.

Meleshko V.

ORGANIZATION OF PROFESSIONAL EDUCATION ON THE BASIS OF THE INTERACTION OF NETWORK EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN THE CONTEXT OF MODERN UKRAINIAN SCHOOL

The essence of the theory of network interaction as an innovation, which is transformed into pedagogical practice of educational institutions of the countryside, is revealed.

The analysis of scientific researches in the context of this problem was carried out, trends of the development of the theory of network interaction in pedagogical systems were revealed. The process of interaction of the network in the organization of profile education is substantiated, which is connected with the rational use of the resource potential of educational structures, the level of interaction of institutions, which affects the variability of the forms of organization of profile education in the environment of an educational district.

The perspectives of the ideas of network interaction are substantiated, which is confirmed by the results of the implementation of the model of network organization of profile education by the example of the experimental schools of Ivano-Frankivsk oblast. The effectiveness of the model is confirmed by the success of the cooperation of student groups, teachers, heads of educational institutions, employees of the institutions of social and cultural sphere, the joint actions of which are aimed at achieving the common goal - the expansion of the forms of organization of profile education and improving its quality in secondary schools in rural areas.

It is proved that the organization of profile education on the basis of network interaction between the subjects of the educational district as a perspective direction of development of the regional educational system, allows to provide conditions that meet the individual demands of high school pupils, expand the space for the implementation of the learning process on the basis of cooperation and integration with other participants in the educational process.

Key words: network interaction; educational process; educational district; model of network organization of profile education; network structure; profile education; forms of organization of profile education; educational process.

УДК 372.853

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО АПАРАТУ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДРУЧНИКА ФІЗИКИ

Ю. С. Мельник,

*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
e-mail: ysm0909@ukr.net*

У статті розкрито сутність компетентісного підходу в навчанні. Обґрунтовано структуру та виявлено особливості методичного апарату компетентісно орієнтованого підручника фізики. З'ясовано, що сучасний підручник має надавати можливість особистості здійснювати навчальну діяльність як складову соціального досвіду шляхом засвоєння фізичних та універсальних методологічних знань, реалізації евристичної та дослідницької

діяльності, емоційно-ціннісного та соціально-адаптаційного ставлення до пізнання навколишнього світу. З метою формування готовності самостійно застосовувати набуті знання у підручнику наводяться компетентнісно орієнтовані завдання і вправи, на основі яких формуються ключові та предметна компетентності учнів.

Ключові слова: компетентнісна орієнтація; ключові та предметні компетентності; підручник фізики; методичний апарат.

Постановка проблеми. Проблема підвищення якості компетентнісно орієнтованої освіти, що передбачає, з одного боку, відповідність вимогам Державного стандарту [3], а з другого – досягнення рівня готовності застосування набутих знань та вмінь, пов'язана з модернізацією змісту шкільних предметів. Домінуючим вектором навчання є підготовка учнів до використання набутих знань та вмінь, що актуалізує практичну складову педагогічного процесу, спрямовану на виконання певних видів навчальної або майбутньої професійної діяльності. Становлення та розвиток предметної компетентності з фізики як інтегрованої трикомпонентної системи (когнітивний (знання й усвідомлення теорій, законів, закономірностей і понять), діяльнісний (уміння та здатність у межах змісту курсу розв'язувати навчальні проблеми, задачі, вправи, здійснювати спостереження та досліди); особистісний (мотиви, емоції, цінності, ставлення, навички самоорганізації) компоненти) потребують створення нових концепцій, програм і підручників.

Основним засобом досягнення учнями певного рівня компетентності в галузі фізики є відповідно орієнтований підручник, який має збалансувати систему знань з функціональною діяльністю, що сприяє формуванню відповідних умінь їх застосовувати, заохочувати до самостійності та творчості, поглиблювати компетентність тощо [5, с. 63].

Оскільки переважно у підсумкову педагогічну оцінку успішності навчальної діяльності школярів потрапляє лише знаннева складова, то «... у процесі створення нових підручників особливу увагу слід звернути на забезпечення їхнього компетентнісного спрямування, використання завдань, що передбачають здійснення активної пізнавальної діяльності старшокласників, зокрема проектної та дослідницької» [7, с. 79]. Найважливішим завданням такого підручника є розвиток особистості та формування її ставлення до фізики як науки у процесі відповідно організованої діяльності.

Безсумнівно, удосконалення підручника полягає, насамперед, у поліпшенні його змісту. Однак із змістовною складовою тісно пов'язаний методичний апарат. І хоча вміння вчитися школярі набувають переважно під керівництвом учителя, значну роль у формуванні відповідних навичок відіграє підручник фізики, який є ядром системи засобів природничо-математичної освіти. Тому у сучасних підручниках має бути здійснено методичне оброблення навчального матеріалу, відображено не лише предметний зміст, а й відповідні способи діяльності.

Аналіз навчально-методичної літератури, вивчення передового педагогічного досвіду дають змогу дійти висновку про необхідність удосконалення шкільного підручника фізики, одним із напрямів якого є

розроблення ефективного методичного апарату [8]. Створення та впровадження компетентнісно орієнтованого підручника потребує всебічного та глибокого вивчення його структури, що надає можливість не лише модернізувати, а й успішно реалізувати зміст компетентнісної освіти, підвищити якість навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З метою забезпечення умов переходу сучасної школи на компетентнісно орієнтований зміст навчання за короткий період було створено дидактичну базу, зокрема удосконалено теорію сучасного підручника фізики нового покоління, який за методологічними і методичними засадами підручникотворення задовольняє сучасні вимоги до навчальної книги. У конструюванні підручників брали участь такі українські науковці, як В. Бар'яхтяр, О. Бугайов [1], О. Головка [2], Д. Засєкін, Т. Засєкіна [4], Є. Коршак, О. Ляшенко, Л. Непорожня, В. Савченко, В. Сиротюк, М. Шут та інші. У розвідках українських і зарубіжних учених значна увага надається удосконаленню методичного апарату шкільних підручників фізики (О. Бугайов, О. Головка, С. Гончаренко, О. Ляшенко, О. Савченко, М. Скаткін, І. Унт та ін.).

Проте сучасні дослідники ще не повною мірою здійснили наукове осмислення здобутків вітчизняних педагогів у розробленні теоретичних основ побудови компетентнісно орієнтованого підручника фізики і методики його використання у навчальному процесі. Тож розроблення методичного апарату сучасного шкільного підручника позиціонується нині як важлива й актуальна проблема.

Формулювання цілей статті. Мета статті – обґрунтувати структуру та виявити особливості методичного апарату сучасних компетентнісно орієнтованих шкільних підручників фізики.

Виклад основного матеріалу. Компетентнісно орієнтований підручник спрямований на реалізацію основної мети навчання – розвиток особистості, становлення її наукового світогляду та відповідного стилю мислення, формування предметної, науково-природничої та ключових компетентностей учнів.

Для того, щоб забезпечити компетентнісну орієнтацію такого підручника, потрібно передбачити в його змісті та структурі засоби організації відповідної діяльності учнів, враховуючи розвиток їхніх особистісних якостей та специфіку навчального матеріалу. З позицій компетентнісного підходу підручник як навчальний засіб має виконувати інформаційно-пізнавальну, розвивальну, синтезуючу, дослідницьку, практичну, самоосвітню та виховну функції, що спрямовані, передусім, на формування та розвиток ключових і предметної компетентності учнів. Кожна з них обумовлює відповідний набір компонентів: тексту, системи вправ, образотворчих засобів тощо [6, с. 172]. Критерієм компетентнісної орієнтації такого підручника є співвідношення інформаційного, діяльнісного, продуктивного та репродуктивного компонентів, що визначає його головну дидактичну мету – посилення практичної спрямованості навчання, зв'язок шкільної освіти з життям.

Сучасні підручники повинні мати високий науковий рівень, оригінальне структурування, сучасну конструкцію навчального тексту та якісне ілюстративне наповнення. Наукову інформацію має бути ретельно проаналізовано та відібрано, логічно побудовано і розподілено за модулями. Навчальний матеріал

адаптовано до інтелектуальних здібностей учнів, рівня їхньої підготовки з урахуванням пропедевтичних знань, текст подано у різних формах – інформативній, пояснювальній, проблемній.

Структура, зміст і методичний апарат компетентісно орієнтованого підручника забезпечують формування як базових знань про явища природи, засвоєння основних понять, термінів, законів фізики, алгоритмічних прийомів розв'язування задач, набуття експериментальних умінь та дослідницьких навичок, так і цілісних уявлень про фізичну картину світу, уміння застосувати наукові методи дослідження у вирішенні життєвих проблем, наприклад моделювати реальні об'єкти або процеси тощо.

У методичному апараті подібних підручників виокремлюють такі основні компоненти: система вправ (завдання й запитання); інструктивні матеріали (пам'ятки, вказівки, алгоритми, зразки тощо); засоби стимулювання пізнавального інтересу. Його функції спрямовані на вирішення найважливіших завдань – вчити учня навчатися й формувати готовність до застосування фізичних знань, що є провідною ключовою компетенцією.

Значні функціональні можливості у процесі формування предметних знань і відповідних способів діяльності, здатності та готовності застосовувати вивчене у різноманітних навчальних і життєвих ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, висновки й обґрунтовувати їх, здійснювати логічні умовиводи, оцінювальні дії, на думку Т. Засекіної, належать завданням і запитанням, які утворюють цілісну дидактичну систему, що складається з різних типів компетентісно орієнтованих задач і запитань (тренувальні, обчислювальні, якісні, графічні, творчі) та розташуванню їх у підручнику з урахуванням основних етапів процесу навчання (сприйняття предметного матеріалу, його усвідомлення й осмислення: розуміння, закріплення, самоконтроль, застосування на практиці) з метою організації різних видів діяльності та комунікації між учасниками освітнього процесу (самостійної, фронтальної, групової, навчально-дослідної та проектної) тощо [4].

Структурно-методичний апарат компетентісно орієнтованого підручника фізики представлено, зазвичай, відповідною рубрикацією. Рубрики відповідають різним дидактичним цілям. Наприклад, якщо розглядати систему завдань і вправ, то у підручниках використовують як традиційні, так і оновлені назви: «Виконайте завдання», «Дайте відповіді на запитання», «Що я знаю і вмію», «Можу пояснити», «Перевір себе», «Завдання для самоперевірки», «Перевіряємо власні знання», «Виявляємо предметну компетентність з теми» тощо. Головне – щоб «нова» назва рубрики відображала оновлений компетентісно орієнтований зміст завдань.

Завдання та запитання можуть бути розмішені і в тексті окремого параграфа переважно як засіб створення проблемних ситуацій, виявлення суперечностей і шляхів вирішення проблеми, активізації мисленнєвої діяльності. Рубрики на початку параграфа на кшталт «Ви дізнаєтесь», «Повторіть», а також формулювання питань, що будуть розглянуті далі у вигляді переліку або короткого тексту, певною мірою відіграють регулятивну дію цілепокладання на основі співвіднесення засвоєного та невідомого.

Текст підручника має бути не лише описовим, а спонукати учня здійснювати окремі квазідослідження – спостереження, дослід або мисленнєвий експеримент. Відповідність підручника цілям і завданням компетентнісно орієнтованої системи освіти визначається наявністю метапредметних завдань, пов'язаних з організаційними, рефлексивно-оцінювальними, інформаційно-пізнавальними, комунікативними та емоційно-ціннісними видами діяльності. Наприклад, якщо вивчаються теми, пов'язані з глобальними проблемами людства, екологічною кризою тощо, то доцільно розв'язувати додаткові завдання, де учень має висловити власну думку щодо причин виникнення цих процесів, явищ та можливостей попередження їхніх негативних наслідків, брати участь у розробленні та реалізації проектів, спрямованих на розв'язання досліджуваних проблем.

Зміст завдань тематичного та підсумкового контролю спрямовано не лише на оцінювання предметних результатів навчання, а й виявлення сформованості ключових і предметної компетентностей учнів. За таких умов вимірюється не рівень опанування конкретним фізичним змістом, а здатність і готовність застосування загальнонавчальних і предметних знань та умінь. Такими завданнями передбачено використання наукових методів дослідження або обґрунтування певних положень на основі спостережень та експериментів. Реальні задачі ситуації мають бути пов'язані з актуальними проблемами, які виникають у житті кожної людини (наприклад, обчислення економії під час використання енергозберігаючих ламп або теплоефективних технологій обігріву квартири чи будинку, усвідомлення наслідків глобального потепління, вирубки лісів тощо) [4].

Компетентнісно орієнтовані задачі призначені для формування умінь використовувати закони фізики під час розв'язування конкретних професійних завдань. Вони потребують специфічних навичок застосування знань з механіки, молекулярної фізики, термодинаміки та інших розділів курсу фізики до аналізу роботи машин, механізмів, виробничої техніки та інших пристроїв.

Наприклад, у процесі формування предметних компетентностей під час розв'язування задач розділу «Молекулярна фізика й термодинаміка» здійснюється аналіз і розкриваються принципи роботи машин і механізмів на основі відповідних фізичних законів і закономірностей: робота гідравлічного тарану, вітродвигунів, повітряно-струминних форсунок обпилювачів, карбюраторів, обчислення в'язкості крові, різних видів мастил, величини лобового опору автомобілів – рух рідин і газів; термічне оброблення автомобільних і тракторних деталей: азотування, ціанування (цементация), дифузія як засіб переміщення поживних речовин у рослинах, осмос, тургор – основи молекулярно-кінетичної теорії; зростання тиску у циліндрах двигунів внутрішнього згорання внаслідок підвищення температури суміші – закон Шарля (ізохорний процес); у циліндрах карбюраторного або дизельного двигунів у процесі переміщення поршня від нижньої точки до верхньої об'єм зменшується в 6–7 разів, а тиск збільшується до 10 атм. – збільшення тиску газу під час зменшення об'єму; спалах палива під час стиснення повітря в циліндрах дизеля – адіабатний процес; зростання температури повітря під час стиснення суміші під поршнем дизеля, дія вакуум-насосів і вакуум-балонів доїльних установок – властивості газів; капілярність ґрунтів, мастильні речовини – властивості рідин; захист двигунів від

перегрівання та збільшення їхньої потужності завдяки використанню алюмінієвої головки блока циліндрів, що має більшу теплопровідність, ніж чавунна – явище теплопровідності; здійснення роботи поршнем двигуна – робота в термодинаміці; передача теплоти навколишньому середовищу під час згорання палива у циліндрі двигуна внутрішнього згорання – кількість теплоти; застосування води в якості охолоджувальної рідини в двигунах внутрішнього згорання – теплоємність; застосування чорних і кольорових металів та їх сплавів, розтяг стрижнів клапанів розподільного механізму, тросів, згин листів ресор, балок рами автомобіля, осей, кручення частин карданного валу (види деформацій деталей машин) – властивості твердих тіл; урахування теплового розширення поршнів двигунів внутрішнього згорання, регулювання впускних і випускних клапанів, теплові зазори, використання біметалевих пластин у покажчиках повороту автомобіля, температурних реле в інкубаторах, теплицях, індикаторах температури, тиску – розширення тіл під час нагрівання; закипання води у закритих системах охолодження двигунів внутрішнього згорання при температурі 105–107°C внаслідок підвищення тиску, передбачення заморозків за точкою роси – зміна агрегатного стану речовини.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Важливою особливістю компетентісно орієнтованих підручників є поєднання їхнього високого наукового рівня із доступністю для різних категорій учнів. Основне призначення такого підручника – надати можливість особистості здійснювати навчальну діяльність як складову соціального досвіду шляхом засвоєння фізичних та універсальних методологічних знань. Запропонована структура сучасного підручника фізики сприяє: розвитку теорії навчальної книги, удосконаленню методичного апарату, визначенню оптимального обсягу текстового матеріалу, кількості ілюстрацій, рисунків, таблиць, діаграм, схем, запитань і завдань, застосуванню специфічних форм, методів і прийомів роботи.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні навчальних комплектів, які містять робочі зошити, збірники задач і вправ, завдання з формування ключових і предметної компетентностей.

Використані джерела

1. Бугайов О. І. Нове покоління підручників для профільного навчання фізики у середніх загальноосвітніх навчальних закладах. Яким йому бути? / О. І. Бугайов, М. В. Головка // Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини : зб. наук. праць / [гол. ред. М. Т. Мартинюк]. – К. : Наук. світ, 2006. – С. 28–31.

2. Головка М. В. Тенденції модернізації змісту шкільної фізичної та астрономічної освіти / М. В. Головка // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. прац. – Кам'янець-Подільський : КПНУ, 2015. – Вип. 18. – С. 237–242.

3. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс] // Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392. – Режим доступу: [http://mon.gov.ua/content/Освіта/post-derzh-stand-\(1\).pdf](http://mon.gov.ua/content/Освіта/post-derzh-stand-(1).pdf)

4. Засекіна Т. М. Підручник з фізики як засіб формування предметної компетентності учнів / Т. М. Засекіна // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол. ; наук. ред. – О. М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2014. – Вип. 14. – С. 197–296.

5. Ляшенко О. І. Вимоги до підручника та критерії його оцінювання. Підручник ХХІ століття / О. І. Ляшенко // Науково-педагогічний журнал. – № 1–4. – 2003. – С. 60–65.
6. Непорожня Л. В. Особливості розвитку науково-методичного забезпечення навчання фізики для основної школи з позицій компетентнісного підходу / Л. В. Непорожня // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол. ; наук. ред. – О. М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2013. – Вип. 13. – С. 168–176.
7. Про зміст загальної середньої освіти: Науково-аналітична доповідь / за заг. ред. В. Г. Кременя. – К. : НАПН України, 2015. – 118 с.
8. Сосницька Н. Л. Формування і розвиток змісту шкільної фізичної освіти в Україні (історико-методологічний контекст) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методики навчання (фізика)» / Н. Л. Сосницька. – К., 2008. – 40 с.

References

1. Buhaiov O. I. Nove pokolinnia pidruchnykiv dlia profilnoho navchannia fizyky u serednikh zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh. Yakym yomu buty? / O. I. Buhaiov, M. V. Holovko // Umanskyi derzh. ped. un-t im. Pavla Tychyny : zb. nauk. prats / [hol. red. M. T. Martyniuk]. – K. : Nauk. svit, 2006. – S. 28–31.
2. Holovko M. V. Tendentsii modernizatsii zmistu shkilnoi fizychnoi ta astronomichnoi osvity / M. V. Holovko // Pedagogichna osvita: teoriia i praktyka : zb. nauk. prats. – Kamianets-Podilskyi : KPNU, 2015. – Vyp. 18. – S. 237–242.
3. Derzhavnyi standart bazovoi i povnoi zahalnoi serednoi osvity [Elektronnyi resurs] // Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystopada 2011 r. # 1392. – Rezhym dostupu: [http://mon.gov.ua/content/Osvita/post-derzh-stan-\(1\).pdf](http://mon.gov.ua/content/Osvita/post-derzh-stan-(1).pdf)
4. Zasiakina T. M. Pidruchnyk z fizyky yak zasib formuvannia predmetnoi kompetentnosti uchniv / T. M. Zasiakina // Problemy suchasnoho pidruchnyka : zb. nauk. prats / [red. kol. ; nauk. red. – O. M. Topuzov]. – K. : Pedagogichna dumka, 2014. – Vyp. 14. – S. 197–296.
5. Liashenko O. I. Vymohy do pidruchnyka ta kryterii yoho otsiniuvannia. Pidruchnyk KhKhI stolittia / O. I. Liashenko // Naukovo-pedahohichni zhurnal. – # 1–4. – 2003. – S. 60–65.
6. Neporozhnia L. V. Osoblyvosti rozvytku naukovo-metodychnoho zabezpechennia navchannia fizyky dlia osnovnoi shkoly z pozytsii kompetentnisnoho pidkhodu / L. V. Neporozhnia // Problemy suchasnoho pidruchnyka : zb. nauk. prats / [red. kol. ; nauk. red. – O. M. Topuzov]. – K. : Pedagogichna dumka, 2013. – Vyp. 13. – S. 168–176.
7. Pro zmist zahalnoi serednoi osvity: Naukovo-analitychna dopovid / za zah. red. V. H. Kremenia. – K. : NAPN Ukrainy, 2015. – 118 s.
8. Sosnytska N. L. Formuvannia i rozvytok zmistu shkilnoi fizychnoi osvity v Ukraini (istoryko-metodolohichni kontekst) : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia doktora ped. nauk : spets. 13.00.02 «Teoriia ta metodyky navchannia (fizyka)» / N. L. Sosnytska. – K., 2008. – 40 s.

Мельник Ю. С.

ОСОБЕННОСТИ МЕТОДИЧЕСКОГО АППАРАТА КОМПЕТЕНТНОСТИНО ОРИЕНТИРОВАННОГО УЧЕБНИКА ФИЗИКИ

В статье раскрыта сущность компетентностного подхода в учебе. Обоснована структура и определены особенности методического аппарата компетентностно ориентированного учебника физики. Установлено, что современный учебник должен предоставлять возможность личности осуществлять учебную деятельность как составляющую социального опыта путем усвоения физических и универсальных методологических знаний, реализации эвристической и исследовательской деятельности, эмоционально-ценностного и социально-адаптационного отношения к познанию окружающего мира. С целью формирования готовности самостоятельно применять приобретенные знания в учебник следует включить компетентностно ориентированные задания и упражнения, при помощи которых формируются ключевые и предметные компетентности учеников.

Ключевые слова: компетентностная ориентация; ключевые и предметные компетентности; учебник физики; методический аппарат.

Melnyk Y.

FEATURES OF METHODOLOGICAL APPARATUS OF THE COMPETENCE-ORIENTED PHYSICS TEXTBOOK

The essence of the competence approach in education is revealed in the article. The structure and features of the of methodical apparatus competence based physics textbook are substantiated. A modern textbook should provide the ability of the person to perform educational activities as a component of the social experience by learning the physical and universal methodological knowledge, implementation, heuristic and research activities, emotional value and social adaptation attitude for knowledge of the world. A textbook should provide competency focused tasks and exercises on the basis of which the key and subject competences of students are formed in order to form the readiness to independently apply the acquired knowledge. Differentiated written exercises are submitted progressively harder and indicating the level of their complexity. Didactically reasonable system of exercises, aimed at practicing the skills for solving vital tasks and formation of readiness to act with an understanding of the physical picture of the world contributes to the formation of such a domain model in the semantic space of the subject of study that more closely reflects the existing relationships between the material objects of the physical reality and allows to solve practical tasks of different level of complexity.

It is desirable to use of ICT tools in the educational process, to provide the study of individual sections using computer technology when creating textbooks. The textbook should illustrate methodologically appropriate diagrams, drawings and other graphic material aimed at the disclosure of the content of the basic material, its addition and specification. Illustrative material can be self-informative activity, reinforcing the emotional impact of the textbook and to increase efficiency of perception and assimilation of educational material.

Keywords: competency-based orientation; key and subject competence; physics textbook; methodical apparatus.

УДК 371.64/.69

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДРУЧНИКА З ГЕОГРАФІЇ ДЛЯ ПОГЛИБЛЕНОГО ВИВЧЕННЯ У 8-ОМУ КЛАСІ ЗНЗ У РОЗРІЗІ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

В. О. Надтока,
*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України*

У статті акцентується увага, зважаючи на зміни у відповідних програмах та стандартах, на актуальності підручника для поглибленого вивчення з географії України для 8-го класу, виокремлено пріоритетні функції та вплив їх на структуру зазначеного підручника.

Профільний блок за напрямком географія та економіка у старшій школі потребує поглибленої підготовки учнів за відповідним вектором у восьмому та дев'ятому класах. Окрім виділеного часу та відповідних навчальних програм для поглибленого вивчення географії у 8-му та 9-му класах, для ефективної їх реалізації педагогічній громадськості потрібне методичне та дидактичне забезпечення, що насамперед повинно бути зреалізоване у підручнику з географії для поглибленого вивчення у загальноосвітніх навчальних закладах.